

LASTEN KUULEMINEN ASIAANTUNTIJOINA EDUSKUNNASSA

HELSINGIN YLIOPISTON
VIIKIN NORMAALIKOULU

Inkeri Sutela ja Sari Muhonen
22.9.2021

LASTEN KUULEMISEN PILOTTI KOULUTUSPOLIITTISEEN SELONTEKOON LIITTYEN

Tausta:

- Sivistysvaliokunnan yhteydenotto Viikin norssiin helmikuussa 2021
- Alustavat kysymykset koululle 20.4.2021
- Virallinen asiantuntijakutsu 5.5.2021
- Etävierailu eduskuntaan ja esitapaaminen ti 18.5.2021 ja kirjallisten lausuntojen toimittaminen
- Kuuleminen to 20.5.2021
- Palautepalaveri ma 24.5.2021 (siv pj + vlneuvos + koulun edustajat)
- Kyselyt oppilaille ja sivistysvaliokunnan jäsenille touko-kesäkuun vaihteessa
-Viimeinen vastaus siv jäseneltä 22.6. (yht 8/17 vastausta)

KESKEISIÄ KYSYMYKSIÄ KUULEMISTA VALMISTELLESSA OLIVAT AINAKIN

- Miten valitaan kuultava oppilasryhmä ja sen jäsenet?
- Miten varmistetaan, että kaikki valitussa ryhmässä tulisivat kuulluiksi?
- Miten lasten ja nuorten mahdollista jännitystä voidaan vähentää?
- Miten varmistetaan, että lapset ymmärtävät mistä on kyse?
- Miten varmistetaan, että lapset kertoisivat oikeasti oman mielipiteensä (eikä opettajan tai vanhemman tai kaverin...)?
- Miten kuuleminen järjestetään, jotta sillä olisi oikeasti merkitystä?

KUULEMISRYHMÄN VALINTA TAI MUODOSTAMINEN

- Vaihtoehdot:

Edustuksellinen kuuleminen – ei haluttu (jotta erilaisen ihmiset pääsisivät kuultavaksi)

Arvalla valittavat henkilöt – ei haluttu (jotta erilaiset ja varmasti halukkaat ihmiset pääsisivät kuultavaksi)

Kokonainen koululuokka – luokassa erilaisia katsomuksia, erilaisia kotitaustoja sekä erilaisia oppimistuloksia – **tämä valittiin, vaikka ryhmä on iso**

- Mitkä luokat?

Alakoulun 4. luokka osoittautui hyvin innokkaaksi ja kykeneväksi kuulemiseen

Yläkoulun 7. luokka ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti varautuneempi, mutta potentiaalia abstraktiin ajatteluun ja kokemuksta on jo enemmän

USKALLANKO JA SAANKO SANOAA?

- 4 lk vastasivat lyhyesti ja saattoivat toistaa aiempia vastauksia – moni ehti vastata useamman kerran
 - 80% vastasi vähintään kaksi kertaa
- 7 lk vastauksen keskittyivät muutamalle oppilaalle: yli puolet ei sanonut nimensä lisäksi mitään
 - Suurempi itsekritiikki: muiden vastauksia ei enää toisteta
 - Mitä muita syitä? Esimerkiksi:
 - noin joka viides kertoi jännittäneensä opettajaa
 - vain joka kymmenes kertoi jännittäneensä kansanedustajaa
 - jopa neljä kymmenestä jännitti luokkatovereitaan

SAITKO SANOTTUA HALUAMASI?

- Vaikeneminen ei ole ongelma, jos se on vapaaehtoista: jos ei ole sanottavaa
 - vain kaksi oppilasta koki, ettei saanut sanottua haluamaansa ja neljä, että jokseenkin ei saanut (mukana alaluokkalaisia, jotka olisivat halunneet vielä enemmän puheenvuoroja)
- Kehittämisehdotukset kuitenkin:
 - Yläluokkalaisia voisi mahdollisesti kokeilla kuulla myös ilman *omaa* opettajaa?
 - kasvatetaan kirjallisen lausunnon painoarvoa, jotta luokan edessä ei ole pakko puhua?

KÄSITELTÄVÄN AIHEEN, KYSYMYKSEN- MUOTOILUN JA VALMISTAUTUMISEN MERKITYS

Palautepalaverissa siv valiokunnan pj:n ja vlneuvoksen kanssa todettiin Koulutuspoliittisen selonteon olevan aiheena melko abstrakti ja laaja

- Voisiko kokeilla kuulemista piakkoin myös jonkin konkreettisemmän kysymyksen, kuten lakiuudistuksen yhteydessä?

Kysymysten muotoilu

- Kysymykset oli muotoiltu pilotissa hyvin oppilaan omaan elinpiiriin sopivaksi ja ne koettiin selkeiksi ja toimiviksi
- Tuottiko tämä kuitenkaan olennaista lisäinformaatioita aiempiin taustatutkimuksiin ja muihin kuulemisiin nähden?
- Kokeeksi mukaan otettiin kaksi konkreettisemmin selontekoon liittyvää kysymystä luku- ja laskutaidon heikentymisestä sekä oppimiseroista
- Näitä kysymyksiä ei kuitenkaan ehditty pohjustaa etukäteen ja vastauksia oppilailta tuli melko niukasti.

Mahdollisuus valmistautua etukäteen on tärkeää.

- Valiokunnat kuulevat myös muita asiantuntijoita, jotka ovat usein perehtyneet aiheeseen ja keskustelleet siitä jo vuosikausia (lapsille aikaa pohtia ja perehtyä).

Lasten kuuleminen asiantuntijoina eduskunnassa

(v=valiokunta k=koulu)

VAIHE 1: Kuulemisen käynnistäminen (epävirallinen valmistelu)

2-3vko

Yhteydenotto koululle

Vastuuhenkilöiden
nimeäminen

Asiantuntijaryhmien
muodostaminen
tai nimeäminen (v + k)

Aikataulujärjestelyt
(v + k)

Asiantuntijakysymysten
muotoilu (v + k)

2-3vko

VAIHE 2 : Virallistaminen

Virallinen asiantuntijakutsu
valiokunnalta koululle
(v+k)

1-2 vko

VAIHE 3: Valmistautuminen kuulemiseen

Tiedottaminen
koulussa ja koteihin
(k)

Tiedottaminen
eduskunnassa ja
sen kotisivustolla (v)

Esitapaaminen
valiokunnan puheenjohtajan
tai vastaavan kanssa (v + k)

Lausunnon valmistelu ja
lähettäminen (k)

Lausuntoon ja kuulemis-
ohjeistukseen tutustuminen,
lisäkysymysten pohtiminen (v)

45-75
min

VAIHE 4: Kuuleminen (etänä)

VAIHE 5: Kuulemisen sulkeminen ja jatkotoimenpiteet

Kiitokset oppilaille
sekä koteihin (k + v)

Valiokunnan jatkotyö metinnön tai
lausunnon parissa, lasten
asiantutijuuden huomioiminen
mietinnössä (v)

Valmiista mietinnöstä
tiedottaminen sekä keskustelu
oppilaiden kanssa (k + v)

LISÄTIETOJA:

Novissima-julkaisu saatavilla internetissä
<https://blogs.helsinki.fi/novissima/>

- Esittelee ja kuvailee mallin sekä sen eri vaiheet
- Mallin pohjalta kuulemisia voidaan haluttaessa järjestää myös muissa aiheissa ja muissa valiokunnissa.

Tieteellinen artikkeli arvioi laajemmin mallin toimivuutta (tekeillä)

- Alustavasti julkaisufoorumiksi on kaavailtu Nuorisotutkimus- tai Yhteiskuntapolitiikka-lehteä.

Yhteydenotot: inkeri.sutela@helsinki.fi ja sari.muhonen@helsinki.fi

KIITOS!